

รูปแบบการบริหารตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมกับ
การบริหารเชิงกลยุทธ์ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู
โรงเรียนบ้านศูนย์ใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร*

MANAGEMENT MODEL BASED ON PROFESSIONAL LEARNING COMMUNITY
CONCEPT COMBINED WITH STRATEGIC MANAGEMENT TO PROMOTE TEACHERS'
ACTIVE LEARNING MANAGEMENT AT BAN SOON MAI SCHOOL,
MUEANG DISTRICT, MUKDAHAN PROVINCE

ชลนภา ประภาศรี

Chonnapa Praphasri

โรงเรียนบ้านศูนย์ใหม่ อำเภอเมือง มุกดาหาร ประเทศไทย

Ban Soonmai School, Mueang District, Mukdahan, Thailand

Corresponding author E-mail: chonnapasupho@gmail.com

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย 1) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการพัฒนารูปแบบการบริหารตามแนวคิดชุมชน 2) เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 3) เพื่อทดลองใช้รูปแบบการบริหารตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 4) เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านศูนย์ใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร เป็นการศึกษาวิธีวิจัยเชิงพัฒนา มี 4 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยสัมภาษณ์ครูโรงเรียนบ้านศูนย์ใหม่ จำนวน 11 คน และสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน 2) สร้างและตรวจสอบรูปแบบ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน 3) ทดลองใช้รูปแบบ โดยครูโรงเรียนบ้านศูนย์ใหม่ จำนวน 11 คน 4) ประเมินรูปแบบ โดยครู จำนวน 11 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบ และคู่มือ แบบประเมินความสามารถในการออกแบบและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก แบบประเมินความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกในชั้นเรียน แบบสรุปข้อมูลสะท้อนผล และแบบประเมินรูปแบบ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบ มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการ การวัดและประเมินผลเงื่อนไขการนำไปใช้ 2) ผลการสร้างรูปแบบ พบว่า รูปแบบและคู่มือมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ผลการทดลองใช้รูปแบบ พบว่า ครูมีความสามารถในการออกแบบและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก อยู่ในระดับมากที่สุด 4) ผลการประเมินรูปแบบ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบการบริหาร, การจัดการเรียนรู้เชิงรุก, ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

* Received August 21, 2025; Revised September 8, 2025; Accepted September 12, 2025

Abstract

Research Objectives: 1) To study basic information necessary for developing a management model based on community concepts 2) To create a management model based on the concept of professional learning communities 3) To pilot test the management model based on the concept of professional learning communities 4) To evaluate the management model based on the concept of professional learning communities combined with strategic management to promote active learning management among teachers at Ban Soon Mai School, Mueang District, Mukdahan Province. This is a developmental research study with 4 phases: 1) Study of basic information related to concepts, theories, and relevant documents by interviewing 11 teachers from Ban Soon Mai School and interviewing 7 experts 2) Model creation and validation by 5 experts 3) Model pilot testing with 11 teachers from Ban Soon Mai School 4) Model evaluation by 11 teachers. Research instruments included: structured interview forms, model appropriateness assessment forms and manuals, assessment forms for ability to design and write active learning plans, assessment forms for ability to conduct active learning activities in classrooms, reflective data summary forms, and model evaluation forms. Statistics used for data analysis included: mean, standard deviation, t-test, and content analysis with data summarization. Research findings revealed that: 1) The model consists of 5 components: principles, objectives, processes, measurement and evaluation, and implementation conditions 2) Model development results showed that the model and manual had appropriateness at the highest level 3) Model pilot testing results showed that teachers had the ability to design and write active learning plans at the highest level 4) Model evaluation results showed performance at the highest level.

Keywords: Management Model, Active Learning Management, Professional Learning Community

บทนำ

แผนการศึกษาแห่งชาติได้กำหนด วิสัยทัศน์ (Vision) ไว้ “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิต อย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21” จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์ที่ 3 คือ การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ เป็นแนวทางขับเคลื่อนการดำเนินงาน โดยมีเป้าหมาย คือ 1) ผู้เรียนมีทักษะและคุณลักษณะพื้นฐานของพลเมืองไทย มีทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น ผู้เรียนที่มีคุณลักษณะ และทักษะ การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพิ่มขึ้น 2) คนทุกช่วงวัยมีทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะตามมาตรฐาน การศึกษาและมาตรฐานวิชาชีพ และพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ตามศักยภาพ มีตัวชี้วัด ที่สำคัญ เช่น เด็กแรกเกิด - 5 ปี มีพัฒนาการสมวัยเพิ่มขึ้น นักเรียนมีคะแนนผลการทดสอบทางการศึกษา ระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) แต่ละวิชาผ่านเกณฑ์คะแนนร้อยละ 50 ขึ้นไปเพิ่มขึ้น และ 3) สถานศึกษาทุกระดับการศึกษาสามารถจัดกิจกรรม/กระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรอย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีนโยบายการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้และสมรรถนะด้านวิชาการ ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565) ได้กำหนดมาตรฐานตำแหน่ง และมาตรฐานวิทยฐานะของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยได้กำหนดให้ชุมชนการเรียนรู้

ทางวิชาชีพเป็นลักษณะงานที่ปฏิบัติ ในทุกตำแหน่ง เช่น ข้าราชการครู ครูต้องร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตลอดทั้งเป็นผู้นำในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องสนับสนุนชุมชนแห่งการเรียนรู้จะต้องมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาชีพตลอดทั้งเป็นผู้นำในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้และการจัดการศึกษา (ขวลิต ชูกำแพง, 2565) การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) เป็นกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน สร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียน มุ่งให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติโดยมีครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) สร้างแรงบันดาลใจ ให้คำปรึกษา ดูแล แนะนำ ทำหน้าที่เป็นโค้ชและพี่เลี้ยง (Coach & Mentor) แสวงหาเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ และแหล่ง เรียนรู้ ที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความหมาย (Meaningful learning) ผู้เรียนสร้างองค์ ความรู้ได้ มีความเข้าใจในตนเอง ใช้สติปัญญาวิเคราะห์ สร้างสรรค์ผลงานนวัตกรรมที่บ่งบอกถึง การมีสมรรถนะสำคัญ ในศตวรรษที่ 21 มีทักษะวิชาการ ทักษะชีวิต และทักษะวิชาชีพ บรรลุเป้าหมาย การเรียนรู้ตามระดับช่วงวัยต่าง ๆ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562) และปริญญ พรหมภาสิต กล่าวไว้ว่า บทบาทของครูผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใฝ่รู้ (Active Learning) นั้น ครูผู้สอนส่วนใหญ่ควรแสดงบทบาทการเป็นผู้เขียนบท ผู้ออกแบบกิจกรรม ผู้แนะนำ (Coach) และผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) และจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้ผู้เรียนสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community, PLC) ในประเทศไทยนั้น ถือว่าเป็นนโยบายที่มีความสำคัญ ของกระทรวงศึกษาธิการ ที่ส่งเสริมให้มีการรวมตัวกันของบุคลากรทางการศึกษาเพื่อสร้างกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในสถานศึกษา เป็นการสร้างวัฒนธรรมการทำงานใหม่ ของกลุ่มครูที่สามารถช่วยลดความโดดเดี่ยวในการทำงาน เพิ่มพลังการทำงานแบบทีมให้เข้มแข็ง (ปริญญ พรหมภาสิต, 2558) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นเครื่องมือในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ร่วมมือพัฒนาวิชาชีพครูด้วยการพัฒนาผู้เรียน เป็นการรวมตัว ร่วมใจ ร่วมพลัง ร่วมทำและร่วมเรียนรู้ร่วมกันของครู ผู้บริหาร และนักการศึกษาบนพื้นฐานวัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตร สู่คุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความสำเร็จหรือประสิทธิผลของนักเรียนเป็นสำคัญ และความสุขของการทำงานร่วมกัน ของสมาชิกในชุมชน (สำนักพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2060); (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561) และสถานศึกษาที่ใช้กระบวนการ PLC ในการแก้ไขปัญหา โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน จะสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ดี และเมื่อเปรียบเทียบผลการทดสอบ O-NET ก่อนและหลังทำ PLC พบว่า เกือบทุกสถานศึกษามีผลการทดสอบ O-NET ที่สูงขึ้น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2564: ฐ) และการบริหารเชิงกลยุทธ์มีความสำคัญเนื่องจากเป็นเครื่องมือของนักบริหารในการบริหารงานขององค์การ การบริหารเชิงกลยุทธ์จึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะกำหนดความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์การได้ เพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้น การบริหารเชิงกลยุทธ์จะเน้นและให้ความสำคัญต่อการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ (Strategic Decision Making) ผู้บริหารจึงไม่ควรตัดสินใจในเชิงกลยุทธ์แบบคิดเองตามความพึงพอใจ การเลือกกลยุทธ์ที่เหมาะสมจึงเป็นกุญแจสำคัญในสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน กลยุทธ์ที่ดีย่อมอาศัยผู้บริหารที่ดี ควบคู่ไปด้วยจึงจะสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยสามารถบรรลุผล สำเร็จได้ตามที่องค์การกำหนด จึงอาจสรุปได้ว่าการจัดการเชิงกลยุทธ์เป็นการจัดการที่มุ่งความสำเร็จ เป็นเลิศอย่างแท้จริง การบริหารเชิงกลยุทธ์เป็นการบริหารอย่างมีระบบที่ต้องอาศัยวิสัยทัศน์ของผู้นำ และอาศัยการวางแผนอย่างมีขั้นตอน โดยผ่านการตัดสินใจและการประเมินแล้วว่าเหมาะสมกับองค์การ และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง อันจะนำความสำเร็จมาสู่องค์การได้

จากการรายงานสภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 3 พบปัญหาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกมากที่สุด คือ ครูออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกบางกิจกรรมยังไม่เหมาะสมและไม่สามารถใช้กับผู้เรียนได้ทุกคน และเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ เชิงรุกยังไม่

สอดคล้องกับกิจกรรม ไม่เป็นไปตามลำดับขั้นตอน ไม่ครบองค์ประกอบ ไม่ครอบคลุมเนื้อหา จุดประสงค์หรือวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ไม่ครอบคลุมทักษะและไม่ชัดเจน กิจกรรมและสื่อการเรียนการสอนยังไม่สามารถกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนให้เกิดทักษะด้านต่าง ๆ (สำนักงานศึกษาธิการภาค 3, 2563) เช่น ทักษะการคิดขั้นสูง ทักษะการสื่อสาร ทักษะความคิดรวบยอด เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาได้และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน รวมทั้งเครื่องมือวัดผลและประเมินผลไม่สอดคล้องกับกิจกรรม ตัวชี้วัด จุดประสงค์ ไม่สะท้อนทักษะการคิดขั้นสูง และไม่ได้มาตรฐาน เมื่อทำการสำรวจสภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านศูนย์ใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร พบปัญหาด้านครูผู้สอน คือ ครูยังขาดความรู้ความสามารถและทักษะในด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ไม่น่าสนใจ ขาดเทคนิคที่หลากหลายในการจัดการเรียนรู้ ขาดการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้แก่นักเรียน สื่อหรือใบงานหรือใบกิจกรรมไม่หลากหลาย ไม่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล และด้านปัญหาผู้เรียน พบว่า นักเรียนขาดความสนใจและแรงจูงใจในการเรียนน้อย ขาดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ ไม่กล้าแสดงออก เหนื่อยง่าย กลัวความผิดพลาด และนักเรียนขาดการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนหรือการทำกิจกรรมในชั้นเรียนน้อย (โรงเรียนบ้านศูนย์ใหม่, 2566)

ดังนั้น ผู้วิจัยได้ปฏิบัติตามแนวทางการพัฒนาครูตามยุทธศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการ จึงมีความสนใจพัฒนารูปแบบการบริหารตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านศูนย์ใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร เพื่อพัฒนาครูให้มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกทั้งด้านการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก โดยใช้วิธีการสอนและเทคนิคการสอนที่หลากหลายและเหมาะสมกับนักเรียน และการวัดและการประเมินผลผู้เรียนด้วยวิธีการหลากหลายตามสภาพจริง ซึ่งผลการวิจัยนี้จะเป็นแนวทางในการพัฒนาครูในสถานศึกษา และเรียนรู้ร่วมกันของครูโรงเรียนบ้านศูนย์ใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหารรวมทั้งพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21 และมีความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และยุทธศาสตร์การศึกษาของชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการพัฒนารูปแบบการบริหารตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านศูนย์ใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร
2. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านศูนย์ใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร
3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการบริหารตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านศูนย์ใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร
4. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านศูนย์ใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา มี 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการพัฒนารูปแบบ ผู้วิจัยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิดการพัฒนารูปแบบ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การบริหารเชิงกลยุทธ์ และการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สัมภาษณ์ครูโรงเรียนบ้านศูนย์ใหม่ จำนวน 11 คน เกี่ยวกับความต้องการพัฒนาความสามารถการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับแนวทาง

สร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก จำนวน 7 คน ได้มาโดยคัดเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสรุปข้อมูล และแบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง จำนวน 2 ฉบับ แต่ละฉบับมีค่า IOC เท่ากับ 1.00 เก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลด้านเอกสารที่เกี่ยวข้อง และจากการสัมภาษณ์ครูและผู้ทรงคุณวุฒิ วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปข้อมูลองค์ประกอบ ของรูปแบบตามประเด็นที่ต้องการ และวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปข้อมูลตามประเด็นสัมภาษณ์

ขั้นตอนที่ 2 สร้างรูปแบบ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบ และตรวจสอบความเหมาะสมของคู่มือรูปแบบ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา ด้านหลักสูตร และการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล ได้มาโดยคัดเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของครูโรงเรียนบ้านศูนย์ใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร แบบตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบ และของคู่มือ มีค่า IOC เท่ากับ 1.00 เก็บรวบรวมข้อมูลจากความเหมาะสมของรูปแบบและคู่มือ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบ นำรูปแบบไปทดลองใช้กับผู้เข้าร่วมวิจัย ได้แก่ ครูโรงเรียนบ้านศูนย์ใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร จำนวน 11 คน ได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง เพื่อประเมินความสามารถในการออกแบบและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในชั้นเรียน และสรุปผลการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยรวม เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบประเมินความสามารถในการออกแบบและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกมีค่า IOC เท่ากับ 1.00 แบบประเมินความสามารถในการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในชั้นเรียนค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60 -1.00 และแบบสรุปข้อมูลสะท้อนผลการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยรวม รวบรวมข้อมูลจากแบบประเมินและสรุปข้อมูลสะท้อนผลการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยรวม หลังการใช้รูปแบบ วิเคราะห์ข้อมูลด้วย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์เนื้อหาและสรุปข้อมูล และการเปรียบเทียบเกณฑ์การประเมิน ใช้ t-test for one sample

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินรูปแบบ หลังเสร็จสิ้นการทดลองแล้วประเมินความคิดเห็นของครูที่มีต่อการใช้รูปแบบ ได้แก่ ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต โดยครูโรงเรียนบ้านศูนย์ใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร จำนวน 11 คน โดยคัดเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบประเมิน มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00 รวบรวมข้อมูลจากการเก็บแบบประเมิน และตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบประเมิน วิเคราะห์ข้อมูลด้วย ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง รูปแบบการบริหารตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านศูนย์ใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร มีผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการพัฒนารูปแบบ พบว่า 1.1) รูปแบบมี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการ การวัด และประเมินผล เงื่อนไขการนำไปใช้ และการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก แบ่งออกเป็น 2 องค์ประกอบ ได้แก่ การส่งเสริมการออกแบบและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกในชั้นเรียน ครอบคลุมในประเด็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก ในชั้นเรียน การใช้สื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล 1.2) ผลการสัมภาษณ์ครูเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาความสามารถการจัดการเรียนรู้เชิงรุก พบว่า ครูต้องการพัฒนาความรู้ความสามารถในการออกแบบแผนการสอนเชิงรุก ออกแบบกิจกรรมที่เชื่อมโยงกับสถานการณ์จริงในชีวิตประจำวัน การใช้เทคนิค

การจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่หลากหลาย บูรณาการเทคนิคการสอนที่พัฒนาทักษะกระบวนการคิดขั้นสูง พัฒนาทักษะอาชีพ พัฒนาการใช้สื่อ เทคโนโลยีและสารสนเทศมาใช้ในการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้เชิงรุก การสร้างสรรค์ผลงาน และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และพัฒนาการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 1.3) ผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแนวทางสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก พบว่า พัฒนาคำถามและทักษะของครูอย่างเป็นระบบผ่านการอบรมเชิงปฏิบัติการที่เน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติงานจริง ส่งเสริมให้ครูศึกษาพัฒนาตนเองผ่านสื่อต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง จัดทำเอกสารและเครื่องมือต้นแบบที่ตรงตามสาระการเรียนรู้ มาตรฐาน ตัวชี้วัด และสมรรถนะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนในแต่ละวิชา สร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) สนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครู ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญภายนอก อย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง มีระบบพี่เลี้ยงหรือครูอาวุโสที่คอยให้คำแนะนำช่วยเหลือ ปรับเปลี่ยนบทบาทของครูเป็นผู้ให้คำแนะนำ และผู้อำนวยการความสะดวกในการเรียนรู้ พัฒนาระบบการนิเทศติดตามและประเมินผลที่เน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย และการส่งเสริมภาวะผู้นำทางวิชาการของครู

2. ผลการสร้างรูปแบบ

2.1 รูปแบบการบริหารตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านศูนย์ใหม่ อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการ การวัดและประเมินผล เงื่อนไขการนำไปใช้ กระบวนการแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มี 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นปรับกระบวนการทัศน์และเตรียมความพร้อม 2) ขั้นพัฒนาความคิดและกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ 3) ขั้นลงมือปฏิบัติการสอนและการสังเกตในชั้นเรียน 4) ขั้นสะท้อนผลและเรียนรู้ร่วมกัน และ 5) ขั้นเผยแพร่และสร้างเครือข่าย และกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ มี 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นการวางแผน (Plan) 2) ขั้นการปฏิบัติตามแผนงาน (Do) ขั้นการสะท้อนผล (See)

2.2 ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบ มีผลการวิจัยดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านศูนย์ใหม่ อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร

รายการ	N = 11		ระดับความเหมาะสม
	$\bar{X}$	S.D.	
1. หลักการ	4.73	0.43	มากที่สุด
2. วัตถุประสงค์	4.60	0.43	มากที่สุด
3. กระบวนการ	4.64	0.36	มากที่สุด
4. การวัดและประเมินผล	4.60	0.43	มากที่สุด
5. เงื่อนไขการนำไปใช้	4.70	0.45	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.65	0.33	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า รูปแบบการบริหารตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านศูนย์ใหม่ อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.33) เมื่อพิจารณาองค์ประกอบของรูปแบบพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกองค์ประกอบ องค์ประกอบที่ได้คะแนนค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านหลักการ ($\bar{X} = 4.73$, S.D. = 0.43) รองลงมาคือ ด้านเงื่อนไขการนำไปใช้ ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.45) และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านวัตถุประสงค์ และด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.43)

2.3 ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบ มีผลการวิจัยดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านขุนยี่ใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร

ที่	รายการ	n = 5		ระดับความเหมาะสม
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ข้อมูลพื้นฐานของรูปแบบระบุที่มาของรูปแบบอย่างชัดเจน	4.80	0.45	มากที่สุด
2	ข้อมูลพื้นฐานของรูปแบบระบุแนวทางการพัฒนารูปแบบอย่างชัดเจน	4.20	0.45	มาก
3	วัตถุประสงค์ของคู่มือการใช้รูปแบบมีความชัดเจน	4.80	0.45	มากที่สุด
4	บทบาทของผู้บริหารมีความชัดเจนและเหมาะสม	4.40	0.55	มาก
5	บทบาทของครูมีความชัดเจนและเหมาะสม	4.60	0.55	มากที่สุด
6	บทบาทของภาคีเครือข่ายมีความชัดเจนและเหมาะสม	4.40	0.55	มาก
7	ระบอบองค์ประกอบของรูปแบบและวิธีการดำเนินงานได้ครบถ้วน	4.60	0.55	มากที่สุด
8	เอกสารประกอบมีความครบถ้วน และสามารถนำไปใช้ได้	4.80	0.45	มากที่สุด
	เฉลี่ย	4.58	0.33	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านขุนยี่ใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร มีความเหมาะสมโดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.33) เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า รายการที่ได้คะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ข้อ 1 ข้อมูลพื้นฐานของรูปแบบระบุที่มาของรูปแบบอย่างชัดเจน ข้อ 3 วัตถุประสงค์ของคู่มือการใช้รูปแบบมีความชัดเจน และข้อ 8 เอกสารประกอบมีความครบถ้วน และสามารถนำไปใช้ได้ ($\bar{X} = 4.80$, S.D. = 0.45) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 5 บทบาทของครูมีความชัดเจนและเหมาะสม และข้อ 7 ระบอบองค์ประกอบของรูปแบบและวิธีการดำเนินงานได้ครบถ้วน ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.55) และรายการที่ได้คะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ข้อ 2 ข้อมูลพื้นฐานของรูปแบบระบุแนวทางการพัฒนารูปแบบอย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.45)

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบ มีผลการวิจัยดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการประเมินความสามารถในการออกแบบและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยรวมเป็นรายบุคคล

ครูคนที่	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม	การผ่านเกณฑ์ประเมิน > 3.51
1	4.41	0.26	มาก	ผ่าน
2	4.84	0.17	มากที่สุด	ผ่าน
3	4.63	0.21	มากที่สุด	ผ่าน
4	4.69	0.23	มากที่สุด	ผ่าน
5	4.44	0.31	มาก	ผ่าน
6	4.73	0.38	มากที่สุด	ผ่าน
7	4.39	0.38	มาก	ผ่าน
8	4.59	0.31	มากที่สุด	ผ่าน
9	4.33	0.27	มาก	ผ่าน
10	4.48	0.32	มาก	ผ่าน
11	4.36	0.26	มาก	ผ่าน
เฉลี่ย	4.54	0.17	มากที่สุด	ผ่าน

จากตารางที่ 3 พบว่า ครูมีความสามารถในการออกแบบและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.17) เมื่อพิจารณาครูรายบุคคล พบว่า ครูที่ได้คะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด มีจำนวน 5 คน ได้แก่ ครูคนที่ 2,3,4,6, และ 8 ครูที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูคนที่ 2 ($\bar{X} = 4.84$, S.D. = 0.17) รองลงมา คือ ครูคนที่ 6 ($\bar{X} = 4.73$, S.D. = 0.38) ครูที่ได้คะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด มีจำนวน 6 คน ได้แก่ ครูคนที่ 1,5,7,9,10, และ 11 ครูที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ครูคนที่ 9 ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.27)

4. ผลประเมินรูปแบบ มีผลการวิจัยดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการประเมินรูปแบบการบริหารตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านศูนย์ใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยรวม

รายการ	n = 11		ระดับความเหมาะสม
	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านปัจจัยนำเข้า	4.42	0.27	มาก
ด้านกระบวนการ	4.55	0.24	มากที่สุด
ด้านผลผลิต	4.56	0.34	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.51	0.23	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 พบว่า ผลการประเมินรูปแบบการบริหารตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านศูนย์ใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนบ้านศูนย์ใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.23) เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า รายการที่ได้คะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านผลผลิต ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.34) รองลงมา ได้แก่ ด้านกระบวนการ ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.24) และด้านที่มีคะแนนค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านปัจจัยนำเข้า ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.27)

อภิปรายผล

การศึกษาวิจัย เรื่อง รูปแบบการบริหารตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านศูนย์ใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร อภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการพัฒนารูปแบบ พบว่า รูปแบบมี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการ การวัด และประเมินผล เงื่อนไขการนำไปใช้ ด้านการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก แบ่งออกเป็น 2 องค์ประกอบ ได้แก่ การส่งเสริมการออกแบบและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกในชั้นเรียน ครอบคลุมในประเด็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกในชั้นเรียน การใช้สื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และผลจากการสัมภาษณ์ครู พบว่า ผลการสัมภาษณ์ครูเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาความสามารถการจัดการเรียนรู้เชิงรุก พบว่า ครูต้องการพัฒนาความรู้ความสามารถในการออกแบบแผนการสอนเชิงรุก ซึ่งสอดคล้องกับ ญานิสฐา ราชคม พบว่า รูปแบบหลักสูตรเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการร่วมกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมาย 3) โครงสร้างและเนื้อหา 4) แนวทางการจัดกิจกรรม 5) สื่อการเรียนรู้ 6) การประเมินผล และพบว่า ครูมีสภาพการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในระดับที่ปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดี ปฏิบัติเป็นแบบอย่างได้บางส่วนและมีการปฏิบัติแต่ไม่สามารถเป็นแบบอย่างได้ และครูมีความต้องการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในด้านการออกแบบและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ เชิงรุก (ญานิสฐา ราชคม, 2566)

2. ผลการสร้างรูปแบบ พบว่า มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการ การวัด และประเมินผล เงื่อนไขการนำไปใช้ กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มี 5 ขั้นตอน และกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ มี 3 ขั้นตอน ซึ่งโดยรวมรูปแบบและคู่มือการใช้มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ เพราะการพัฒนาแบบดังกล่าว ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สัมภาษณ์ครู และผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อให้ข้อมูลสำคัญในการพัฒนาแบบที่สอดคล้องกับความต้องการและบริบทโรงเรียน เพื่อให้การพัฒนาแบบเป็นไปอย่างเป็นระบบและมีทฤษฎีรองรับ ดังเช่น ทิศนา แคมมณี ได้สรุปองค์ประกอบของรูปแบบไว้ว่า การพัฒนาแบบที่ดีต้องมีปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิด หรือความเชื่อที่เป็นพื้นฐานหรือเป็นหลักการของแบบนั้น ๆ มีองค์ประกอบของแบบที่มีความสัมพันธ์กันทั้งด้านหลักการ จุดประสงค์ กระบวนการ การวัดและประเมินผล ซึ่งสามารถนำไปสู่เป้าหมายของแบบที่กำหนดไว้ (ทิศนา แคมมณี, 2563)

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบ พบว่า ครูออกแบบและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกได้โดยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในชั้นเรียนในระดับดีเยี่ยม และผลการเปรียบเทียบความสามารถในการจัดกิจกรรม การจัดการเรียนรู้เชิงรุกในชั้นเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 70 หลังการเข้าร่วมพัฒนาครูตามรูปแบบการบริหารตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านศูนย์ใหม่ สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับ อนุสตรา เกลิมศรี ผลการพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู พบว่า ครูมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเข้าร่วมกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 และครูมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพิ่มขึ้นหลังจากเข้าร่วม กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (อนุสตรา เกลิมศรี, 2563)

4. ผลการประเมินรูปแบบด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ ญาณิฐา ราชคม ผลการประเมินหลักสูตร พบว่า ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ญาณิฐา ราชคม, 2566)

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย 1) ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาแบบ พบว่า แบบมี 5 องค์ประกอบ และด้านการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก แบ่งออกเป็น 2 องค์ประกอบ ได้แก่ การส่งเสริมการออกแบบและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกในชั้นเรียน ผลการสัมภาษณ์ครูเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก พบว่า ครูต้องการพัฒนาความรู้ความสามารถในการออกแบบแผนการสอนเชิงรุก และผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า พัฒนาคำความรู้และทักษะของครูอย่างเป็นระบบผ่านการอบรมเชิงปฏิบัติการที่เน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติงานจริง ส่งเสริมให้ครูศึกษาพัฒนาตนเองผ่านสื่อต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง 2) ผลการสร้างรูปแบบ พบว่า มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการ การวัดและประเมินผล เงื่อนไขการนำไปใช้ กระบวนการแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มี 5 ขั้นตอน และกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ มี 3 ขั้นตอน และผลการตรวจสอบรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ผลการทดลองใช้รูปแบบ พบว่า ครูมีความสามารถในการออกแบบและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และครูมีความสามารถในการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในชั้นเรียน อยู่ในระดับดีเยี่ยม และ 4) ผลการประเมินรูปแบบด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ผู้บริหารโรงเรียนควรมีวิสัยทัศน์ความเป็นผู้นำ และการสนับสนุนส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยมีผู้เชี่ยวชาญเข้ามาเป็นพี่เลี้ยง ช่วยเหลือ เน้นให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกและลงมือปฏิบัติจริง นิเทศกำกับ ติดตาม และ

ประเมินผลอย่างเข้มแข็งต่อเนื่อง และข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ควรวิจัยและพัฒนารูปแบบการบริหารตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนบ้านศูนย์ใหม่ อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร

เอกสารอ้างอิง

- ชวลิต ชูกำแพง. (2565). ชุมชนการเรียนรู้สู่การวิจัยในชั้นเรียน. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- ญาณิฐา ราชคม. (2566). การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการร่วมกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ใน วิทยานิพนธ์หลักสูตรการศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ทิตนา แหมมณี. (2563). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 24). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรียานุช พรหมภาสิต. (2558). คู่มือการจัดการเรียนรู้ Active Learning (AL) for HuSo at KPRU. กำแพงเพชร: มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- โรงเรียนบ้านศูนย์ใหม่. (2566). รายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา ปีการศึกษา 2566. มุกดาหาร: โรงเรียนบ้านศูนย์ใหม่.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). แนวทางการนิเทศเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้. กรุงเทพมหานคร: หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- _____. (2565). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2566 - 2570) ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). การพัฒนาโลกขับเคลื่อนระบบการผลิตและการพัฒนาครูสมรรถนะสูงสำหรับประเทศไทย 4.0. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานศึกษาธิการภาค 3. (2563). รายงานการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 3. ราชบุรี: สำนักงานศึกษาธิการภาค 3.
- สำนักพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2060). คู่มือประกอบการอบรมการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC (professional learning community) ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสู่สถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- อนุสรา เถลิศรี. (2563). การพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูประถมศึกษา ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ. ใน วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.